GAZETA KRAKOWSKA

Nro 71.

w KRAKOWIE DNIA 5 WRZEŚNIA 1824 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 28 Sierpnia.

Nayiaśnieyszy Cesarz i Król Dekretem swym z dnia 21 Lipca r. b. zaszczycić raczył Orderem S. Stanisława Klassy I. Jenerała Majora Lang, Ajenta Jeneralnego do stosunków handlowych Cesarstwa z Królestwem Polskiem.

Dekretem z dnia $\frac{14}{27}$ t. m. mianowani zostali Kawalerami tegoż orderu:

Klassy III. JP. Jakob Reichel, Radca nadworny i Dyrektor Sekcyi druku w expedycyi biletów Korony Cesarstwa.

Klassy IV. JP. Schneider, Radca tytularny, Szef warsztatów drukarskich.

JP. Neyer, Radca tytularny, Szew warsztatów sztycharskich — i

JP. Paweł Deza, Sekretarz Kollegiialny, Szew Biora i Buchalteryi.

Z wiarogodnego źródła odebrała Redakcyia Gazety Warszawskiey następuiącą wiadomość, o niezmiernych klęskach zrządzonych przez burzę w wielu wsiach Woiewództwa Lubelskiego.

Po kilkodniowych ogromnych upałach, w dniu 14 Sierpnia około godziny wpół do piątey powstała burza, dobra Ratoszyn z folwarkiem Jzowem, wsiami Budzyniem, Loretem i miasteczkiem Chodlem, oraz dobra Godów z folwarkiem Komaszycami, wsiami Pusnem, Wólką, w Woiewództwie i Obwodzie Lubelskim Powiecie Kazmirskim położone zupełnie zniszczyła. — Przy gradzie i ulewie, wicher siłą nadzwyczayną, wszystkie budowie dworskie gospodarskie, stodoły, obory, owczarnie, staynie, wołownie, karczmy, browary, młyny, we wsiach wszystkich, Kościół w Ratoszynie z mieszkaniem Plebana i wszystkiemi iego budynkami, zniósł, i ze ścianami, murowanemi kominami, rozrzucił. — Jnwentarz, ktory się w budynkach znaydował, w znaczney części wybity. — Pożęte zboże i na polach ułożone w kopy, z tych rozrzucone i po polach, lasach, rzekach rozniesione, nieżżęte przez grad wybite, ulewą zamulone i zgnoione. — Zapasy w zniesionych stodołach i spichlerzach, czterodniowym po burzy deszczem w gnóy obrócone, 95 budynkow włościańskich w dobrach Ratoszynie, a 60 w dobrach Godowie, do szczętu rozrzucone, z mieszkalnych dachy, z krokwami, płatwami, belkami, kominami zniesione zosta-

ły. — Gdy przeszło przez godzinę, okropna chmura przy zupełnem zaciemnieniu o klęsce ostrzegała, ludzie schronili się do mieszkań, a z tych zręby pozostałe ocaliły ich życie. — Jedna kobieta tylko była zabitą, oraz 12 ludzi nie do uleczenia przez złamanie ręki, nogi, lub innym sposobem na zdrowiu uszkodzonemi zostało. — Liczba zabitego inwentarza iest wielką i dotąd ieszcze nieobrachowaną.— Stogi siana wywrócone i rozniesione, naydawnieysze drzewa w aleiach i owocowe z korzeniami obalone. — Lasy z korzenia wyrwane zostały. — Siła niszcząca, wywarła się naywięcey na wieś Ratoszyn, i ieżeli gdzie co ocalono, tam wszystko zniszczone — przechodzący iakoby mieysce stoczonych bitew, ogląda.

Stan takowego zupełnego zniszczenia dotąd nieprzewidzianego ani doświadczanego, zniszczył zupełnie dobr tych Po-Jezuickich posiadacza i kilkadziesiąt familiy włościańskich do zupełney nędzy przyprowadził.

Z Petersburga d. 26 Lipca d. K.

(Z Kuryiera Litewskiego.)

We Wtorek, dnia 22 b. m., rocznica Imienin Nayiaśnieyszey Cesarzowey Jeymości, Matki, obchodzoną była przez Nayiaśnieyszą Famaliią w Oranienbaum. W stolicy śpiewane było uroczyste *Te Deum*. Wieczorem miasto całe było oświecone.

Nayiaśnieyszy Cesarz Jegomość, wydał następuiący Rozkaz dzienny, datowany w Krasnem-Siele, d. 12 Lipca:

Cesarz przez 6 dni oglądał okręgi osad woyskowych pierwszey dywizyi grenadyierow, woyska osiedlone i trzecie bataliony 1wszey, 2, 3, 4, 5, 6 i 12tey dywizyi piechoty, artylleryią ich, oraz ich roboty rolnicze. Nayiaśnieyszy Pan z wielkiem swem zadowoleniem znalazł pola dobrze uprawione przez osiedlonych gospodarzy i przez ich pomocników, w nichże mieszkaiących; nadzieia zbioru pięknego, budowle dobrze stawione, urządzenie okręgów, odpowiadaią życzeniom Jego Cesarskiey Mosci, a żołnierz, pomimo prac tych wszystkich, zdrów, wesół, i dobrze się okazuie, tak co do swoiego ubrania, iako też, co do służby szeregowey. Więcey ieszcze uważać należy, iż pomimo wielkiey rozciągłości kantonamentów i ich repartycyi, woyska zachowuią tęż samę postawę i tenże iednostayny krok żołnierski.

Cesarz zupełnie zadowolony z tego przeglądu. Nayiaśnieyszy Pan przyznaie urządzenie i porządek, w tych osadach znayduiące się, staraniom niespracowanym i rostropnym rozrządzeniom Jenerała Hrabiego Arakczejewa, Naczelnika osad woyskowych, i oswiadcza mu swą wdzięczność za pożytki, ztąd wynikaiące dla Państwa.

Cesarz, na zaświadczenie Jenerała Hrabiego Arakczejewa, oświadcza swe zadowolenie szczególne: Naczelnikowi głównego sztabu osad woyskowych, Jenerał-Maiorowi, Kleinmichelowi, którego gorliwość i czynność pomocą są w działaniach Hrabiemu Arakczejewemu: Jenerał-Maiorom: Ugrumowemu 1mu, Ejlerowi 1mu, Samburskiemu 1mu, Pietrowemu 1mu, Kridenerowi 1mu, Szkurynowi 1mu, i Palicynowi 2mu, tudzież PP. Pułkownikom, Maiorom i dowódcom kompaniy pierwszey dywizyi grenadyierów,

Zołnierze otrzymali od Jego Cesarskiey Mości gratyfikacyią pieniężną.

Cesarz Jegomość, znalazłszy obroty, odbyte d. 12 na Ropszy, doskonale wykonywane przez iazdę i artylleryią konną gwardyi, oświadcza przez rozkaz dzienny d. 13, swoie zadowolenie szczególne, P. Jenerałowi iazdy, Uwarowemu, dowódcy gwardyi, oraz Jenerałowi-Adjutantowi, Depreradowiczowi, dowódcy iazdy, oraz wszystkim Jenerałom, dowódcom pułków i officerom.

Każdy żołnierz otrzymał po rublu gratyfikacyi, po funcie mięsa i po porcyi wódki.

Jenerał-Adjutant, Depreradowicz, mianowany iest Kawalerem orderu S. Alexandra Newskiego.

Z powodu śmierci J. K. W. Wielkiego Xiążęcia Toskańskiego, Ferdynanda III., Dwor przywdział żałobę na trzy tygodnie, licząc od d. 24 b. m., podług zwyczayney etykiety.

Xiężna Kutuwozowa-Smoleńska, z domu Bibikówna, Dama stanu Dworu NN. Cesarzowych, Dama orderu S. Katarzyny, małżonka Xiążęcia Kutuzowa-Smoleńskiego, Feldmarszałka, zakończyła dni życia swego d. 23 b. m.

Ukaz Rządzącego Senatu:

O przywozie własnych wyrobów Cesarstwa Rossyyskiego i Krolestwa Polskiego, z iednego do drugiego Państwa. (*)

Rządzący Senat wysłuchawszy: *naprzód*, przedstawienia P. Ministra Skarbu, iż przez Rządzący Senat obwieszczono zostało wniesione przez iego poprzednika przy rapporcie pod dniem 13 Grudnia przeszłego 1822 roku, urządzenie o wydawaniu świadectw na Rossyyskie wyroby rękodzielnicze, cechowe i rzemieślnicze, wysyłane do Królestwa Polskiego; razem z tem i od Rządu Polskiego wydane było urządzenie o wydawaniu świadectw na Polskie wyroby, wysyłane z Krolestwa do Cesarstwa, upoważnione Naywyższem potwierdzeniem. Poźniey, po wzaiemnym układzie obu Rządow, uznano zostało za konieczną potrzebę połaczyć oba te postanowienia, i ułożyć iedno ogólne urządzenie, o przewożeniu własnych wyrobów, Cesarstwa Rossyyskiego i Krolestwa Polskiego, z iednego do drugiego Państwa. To ułożone na nowo ogolne urządzenie, na osnowie punktu 4 Naywyższego Ukazu dnia 1 Sierpnia 1822 roku, tenże Minister Skarbu przedstawił obok tego do Rządzącego Senatu dla powszechnego w kraju ogłoszenia, donosząc razem iż względem przywiedzenia tego do skutku na urzędach tamożennych, zrobione zostało należyte rozporządzenie. 2 *powtóre*, przedstawione urządzenie z annexami. Rozkazali: Wspomnionego ogólnego urządzenia ze wszystkiemi do niego załączonemi annexami, wydrukowawszy w typografii Senackiey potrzebną liczbę exemplarzy, rozesłać dla wiadomości i powszechnego ogłoszenia, do wszystkich Rządow Gubernialnych i ob-

---

(*) *Do tego Ukazu należy ogólne urządzenie o przywozie własnych wyrobow Cesarstwa Rossyyskiego i Krolestwa Polskiego, z iednego do drugiego Państwa; ale to urządzenie, dla swoiey obszerności tu nie umieszcza się; życzący ie mieć mogą nabyć w xięgarni Senackiey typografii za cenę ustanowioną.* (Przypisek Gazety Senackiey.)

wdowych, woyskowey kancellaryi woyska Duńskiego i do Naczelników miast, także do mieysc sądowych, do PP. Ministrów, Kontrolera Państwa, Woiennych Jeneral-Gubernatorów, Woiennych Gubernatorow zarządzaiących cywilnemi sprawami, Jeneral Gubernatorow i do woyskowego Atamana woysk Duńskiego przy Ukazach; a do Nayświętszego Rządzącego Synodu, do Departamentów Petersburskich i Moskiewskich Rządzącego Senatu i do powszechnych ich zebrań przesłać przy uwiadomieniach Dnia 30 Czerwca 1824 roku. (*z 1wszego Departamentu.*)

— Dnia 31. —

Nayiaśnieyszy Pan Ukazem swym z d. 19 b. m., wydanym do Kollegium interessow zagranicznych, w mieysce Radcy Stanu Filii, przeznaczyć raczył na Konsula Jeneralnego w Genui Rądcę Stanu Heydekena, sprawuiącego też same czynności w Gdańsku, zaś Radca Nadworny Makarowicz, mianowany został Konsulem Jeneralnym w Gdańsku.

Z Paryża d. 19 Sierpnia.

Onegday przybyły tu nowy pierwszy Minister Hiszpański, Kawaler Zea-Bermudez miał posłuchanie u Króla.

Nowem rozporządzeniem Krolewskiem ustanowione są pensyie dla wdow po urzędnikach. Każda wdowa otrzyma pensyią, gdy iey dochody przy śmierci męża nie dochodzą dwóch trzecich części płacy, którą mąż pobierał. Za krótką służbę pensyia wdowy niemoże iednak bydź mnieyszą iak 100 Fr. Przy pójściu za mąż traci pensyią. Zony 5 lat z mężem nie mieszkaiące lub rozwódki niemaią prawa do pensyi. Każda z sierot otrzyma zotą część pobieraney przez oyca płacy. Wypłata nastąpi z funduszu od odciągań od pensyy.

Nowe kollegium cenzury, do którego należą wszystkie polityczne, naukowe i uwiad miaiące pisma, składa się z prezyduiącego Dyrektora policyi, Sekretarza Deliege i 6 członków, ktorych Minister spraw wewnętrznych mianował. Po departamentach wyznaczaią Prefektowie iednego lub więcey cenzorów. O nowem tem urządzeniu żaden z dzienników tuteyszych nie wspomniał oprócz dziennika Paryzkiego, który wyraził, iż oprócz politycznych znayduią się inne ciekawe i użyteczne przedmioty, o których pisać można.

Grecki Artysta Pezzanes zrobił obraz we Włoszech, wystawiaiący umieraiącego Lorda Biron, który w krótce będzie tu do widzenia.

Nie udaie się w Paryżu zaprowadzenie Angielskiey zabawy walki kogutow. Przedsiębiorcy nazwali wprawdzie to nowe urządzenie Gaulyiskim widokiem, to iest: że nasi przodkowie dawni Gaulowie wiele tę zabawę cenili, lecz ten wybieg wcale żadnego nie zrobił skutku. Ani się nie zakładano, ani niewielką liczbę widzów nie bawił ten widok i rozeszli się.

D. 8 b. m. umarł w Marselii sławny Filolog, Doktor i tayny Radca z Berlina Wolf, w 66 roku życia, ktory poiechał tam dla poratowania zdrowia swoiego. Chorobą iego było osłabienie żołądka, które pochodziło z natężania umysłu; nabył przez to sławy pomiędzy Niemieckiemi uczonemi, ale razem przykrócił sobie życia.

Na wyporządzenie kościoła w Epine, naypięknieyszego we Francyi pomnika Gotyckiey budowy, wyznaczył Król 1000 Fr.

Odważna praczka w Tuluzie z nadwerężeniem życia swoiego uratowała niedawno z tonących na Garonie chłopców. Nazwisko iey iest Anna Malb rt.

Akademiia umiętności w Rouen wzięła teraźnieyszą podróż Xiężny Berry do Normandyi za przedmiot do nagrody. Za Naypięknieyszy wiersz w tey mierze w przyszłym roku nadesłany, otrzyma autor medal złoty w wartości 300 Fr.

Znany rozbóynik, Tomaggiolo zwany, który długi czas był postrachem wielu okolic na Korsyce, zabity nakoniec został w potyczce z woltyżerami; drugi rozbóynik Pianelli w tenczas dopiero się poddał, gdy raniony został.

W przeszłym tygodniu zawinęło do Kale 16 pocztowych statków z 876 podróżnemi, a odpłynęło 15 z 652 osobami.

— Dnia 21. —

Onegday przyiął Król na prywatnem posłuchaniu sprawuiącego interessa Brazyliyskie, P. Males, a potem pracował z Ministrami Villie i Peyronet.

Srodki, które dotąd zachowane były względem dozoru oficerow dawnego woyska nie będących w służbie, zdaie się, iż złagodzone zostały. Przynaymniey dowodzący w Lill Jenerał porucznik oznaymił w dziennym rozkazie officerom nie będącym w służbie, iż na przyszłość bez żądania pozwolenia mogą się żenić, podróżować i zmieniać mieszkania. Wolno im nawet przyymować cywilne lub sądowe urzędy bez utraty dotychczas pobieranego połowicznego żołdu.

D. 25 Sierpnia nastąpi tu wielkie wystawienie dzieł kunsztu, które, iak zapewniaią, przeydzie w okazałości wszystkie dawnieysze. Między innemi widzieć można będzie obraz Filipa V. przez Gerarda, wystawienie wymordowania Greków na Scio przez Roberta, wizerunek Xcia Angouleme przez Horacego Vernet, posąg Raggiego wystawiający Herkulesa wyciągaiącego Ikara z wody, wiele landszaftów, &c.

Pamiętniki Fouché, których drugi tom iest obiecany, czytane tu są z ciekawością, ponieważ są pięknie pisane i zawieraią wiele ciekawych rzeczy. Dowiaduiemy się z nich, że Fouché, iako Minister policyi, płacił Pani Bonaparte codziennie po 1000 Fr. a pierwszemu urzędnikowi Dworu pierwszego Konsula po 25,000 Fr. miesięcznie, za dowiedzenie się zaraz co się w gabinecie Tuilleries działo.

Malarz historyczny Lemonier, były dyrektor rękodzielni w Gobelin, członek wielu towarzystw, umarł onegday. Do naypięknieyszych iego robot należą odmalowanie morowey choroby w Medyolanie i przywrócenie kunsztów przez Franciszka 1go.

Kupiec Loche w Bordeaux doniosł, iż po kilkoletnich doświadczeniach wynalazł nakoniec nowy sposob tłoczenia wina, przez który w naygorszym roku mieć można dobre, a w dobrym roku naywybornieysze wino. Sposob ten może bydź w każdey winnicy użyty. P. Loche obowiązał się oraz, iż prenumeruiącym na to odkrycie przed Notaryuszem

zapewni zwrot pienięd*y, ieżeli nie znaydą go użytecznem.

Z Madrytu d. 13 Sierpnia.

D. 7 powrócili tu NN. Królestwo z Sacedon. Xiążęta i Xiężniczki wyiechali przeciw nim. Pomiędzy szeregami 15 batalijonow Francuzkiego i Hiszpańskiego woyska wiechał Monarcha do stolicy; lecz w kilka dni wyiechał znowu do St. Ildefonse. Zdrowie iego znacznie się podczas bawienia w Sacedon polepszyło. Z rozkazu Króla i kosztem listy cywilney będą tam nowa część miasta i zamek dla pomieszczenia rodziny Królewskiey wystawione.

Poseł Francuzki, Margr. Talaru, miał u Króla posłuchanie pożegnania.

Oddalony Minister Ofalla ma bydź za zarządzanie swoim wydziałem do odpowiedzi pociągnionym.

Pięć batalijonów prowincyionalney milicyi, które tu Króla odprowadziły, zostały dla uniknienia kłótni z osadą, za Madrytem rozłożone.

Mianowanemi zostali Jenerał Fournas dowodcą pieszey gwardyi Królewskiey, a Jenerał Zambrano jazdy. Xżę Jnfantado otrzymał stopień Jenerała Kapitana.

Jenerał Copons-Navia iest dla tego pod sąd pociągniony, iż podczas konstytucyi, prezyduiąc w sądzie woyskowym skazał na śmierć Porucznika Gvifieu.

W Grenadzie d. 1 i 2 b. m. czuć się dało iedno po drugiem 8 wstrząśnień ziemi. Kilka oddziałów woyska wyszło ztamtąd na ściganie bandy, która w liczbie 200 ludzi ukrywa się w górach Rondy.

Z powodu zaszłego w Saragossie zaburzenia przez ochotników, które iednak natychmiast uśmierzono i sprawców ukarano, Jenerał kapitan ponowił zakaz noszenia broni. Jeżeli na ulicy 4 osoby razem stoią powinny rozeyść się na wezwanie patrolu, a kto z bronią w ręku napotkany zostanie, będzie pod sąd woyskowy oddany.

Jenerał Ordonneau oznaymił swey dywizyi, iż nadgraniczni urzędnicy Hiszpańscy maią moc zabierać każdą w Hiszpanii zakazaną xiążkę, chociażby nawet do osoby w woysku Francuzkiem należała.

Podług doniesień z Lizbony pracuią tam z pośpiechem nad wyprawą przeciw Brazylii, i z tego powodu nakazał Król nowy do woyska zaciąg. Służba w artyleryi i jezdzie oznaczona iest na lat 9 kto zaciągnie się dobrowolnie będą mu dwa lata ustąpione.

Z Londynu d. 17 Sierpnia.

D. 14 b. m. przybył tu N. Król z Windsoru i odbyła się u niego tayna rada, w którey przez nieobecność Hr. Harrowby P. Peel prezydował. Parlament został do 4 Listopada odroczony. Potem udzielił J. K. M. wszystkim obecnym Ministrom i Xciu Wellington posłuchanie, i tego zaraz wieczora odiechał do Windsor.

Gazeta Dworska oznaymiła, iż Admiralicyia d. 16 b. m. rano odebrała doniesienie od Viceadmirała Neale z pod Algieru pod d. 26 Lipca, iż nieprzyiacielskie kroki między naszem kraiem i Deiem Algierskim w tym dniu przez ugodę zakończone zostały. Donosi razem taż Gazeta, iż Minister spraw zagranicznych, P. Canning, z rozkazu J. K. Mci uwiadomił wszystkich przy naszem Dwo-

rze zostaiących zagranicznych Posłów o zawartym z Algierem pokoiu i o ustaniu zamknięcia portu tamteyszego.

Portugalski Konsul jeneralny Sampaio ponowił w Gazetach tuteyszych oznaymienie, iż N. Król nie uzna nigdy zaciągnioney pożyczki przez teraźnieyszy rząd Brazyliyski.

Gazeta Goniec zaprzecza wieści, iakoby z rozkazu rządu wstrzymane było ładowanie ammunicyi do Cap - Coast.

Wczoray przybył tu gabinetowy goniec od Posła naszego w Madrycie, P. A' Court.

Od dawnego czasu nie zrodziła się u nas tak pięknie pszenica iak tego roku, i nawet zachodzi wątpliwość, czyli dozwolony iey będzie dowóz z obcych krajów.

Eskadra Francuzka, która d. 27 Lipca znaydowała się w Kadyxie, składaiąca się z liniiowych okrętów o 80 działach 40 fregat o 60, 5 o 44 działach, kilkunastu korwet, brygów, szonerów, &c. popłynęła pod pozorem obrotów na morze śródziemne.

Budowa Północno - Amerykańskich okrętow rożni się wcale od Angielskich. I tak nowy liniiowy okręt Północna Karolina o 74 działach znieść może o 20 beczek więcey ciężaru niżeli Angielski Rejent o 120 działach.

Gdy 79letni X. Pleban tuteyszey Francuzkiey Kaplicy Papilon w przeszłą Niedzielę w obecności Posła Francuzkiego, &c. miał kazanie, i po słowach: że niewiemy kiedy do wieczności powołanemi będziemy, został paraliżem tchnięty, i skonał.

Z Francuzkiego okrętu Ludwika, Kapitana Armand, wrzuconych zostało z 275 nieszczęśliwych niewolników dla szczupłości mieysca 75 żywo w morze. Resztę zawieziono do Gwadelupy.

Gubernator wysp Sandwichskich w towarzystwie iednego z kupców, odwiedził wielu znakomitych tuteyszych kupców i wybierał proby towarów, które sądził, iż w oyczyznie iego znaydą pokup. Wyspiarzom wolno na przyszłość będzie zakupywać u nas towary, i przez ten sposób wniydzie do Anglii rocznie przeszło 100,000 Fs.

Dziś rano nadeszły doniesienia z Siera - Leona. Osada ta znaydowała się w dobrym stanie zdrowia. Dnia 13 Lipca przybyła tam na fregacie Tetyda znaczna liczba officerów, którzy d. 17 do Cap - Coast popłynęli.

Gubernator Hawanny, Jenerał Vives, iest bardzo chory i lękaią się o iego życie. Na początku Lipca nadszedł tam z Madrytu rozkaz, aby obciążony wiekiem Biskup Kuby udał się do Hiszpanii dla usprawiedliwienia się z swoiego postępowania podczas rządu konstytucyynego. Władze i znakomitsi mieszkańcy posłali przeciw temu rozkazowi przełożenia do rządu, gdyż lękaią się, aby oddalenie tego powszechnie kochanego Prałata nie nadwerężyło spokoyności wyspy.

Podług doniesienia z Bogata pod d. 9 Lipca wydany został rozkaz do posłania z Kartageny do Panama 5000 woyska dla zmocnienia Boliwara. W wyższych prowincyiach Kolumbii wybranych bydź ma niezwłocznie do służby woyskowey 5000 ludzi.

Listy z Bardadoes pod d. 8 Lipca donoszą, iż Gubernator Gwadelupy nie dozwala żadnemu obcemu okrętowi zbliżyć się o 9 mil do tey wyspy.

Preze prowincyi Bachii Fran. Win. Viana wezwał odezwą pod d. 7 Czerwca wszystkich mieszkańców prowincyi, aby z powodu grożącego napadu Portugalczyków, zapisywali się od 5 do 40 lat do służby woyskowey. Z drugiey atoli odezwy okazuie się, iż nie uczyniono zadosyć pierwszey.

W Montevideo d. 7 Maia zaprzysiężoną bydź miała Brazyliyska konstytucyia, ale obawiano się tam wybuchnienia woyny między Buenos-Ayres i Brazyliią.

W Gazecie Kolumbiyskiey pod d. 16 Czerwca czytany list bezimienny z Karakas do Jenerała Paez, w którym proszony iest, aby wyniosłemu Boliwarowi żadnych woysk w posiłku do Peru nie posełał, przypominaiąc mu śmieszną rolą, którą Jturbide grał w Mexyku, i razem długi odpis tego Jenerała z Calabozo, w którym anonima nazywa wężem, Boliwara wysławia i postanowienie swoie służenia iemu i Kolumbii obiawia.

— Dnia 18. —

Gazeta *Times* umieściła list bezimienny o domach do gry w mieście naszem, który piszący nazywa piekłem. Przed 3 laty mieliśmy 22, lecz przypadkiem zaginęło ich kilka i dotąd znayduie ich się ieszcze 12. W wielu z tych ciągną się gry przez całą noc, iako to: czerwona i biała, roulette, ieden dwa-pięć i gra Francuzka w kości. W niektórych idzie stawka od 1 szylinga (2 Złp.) do 5 Fs. (Złp. 20) w innych od 5 szylingów do 100 Fs. Wyrachowano, iż od 10 lat przegrano w tych domach do 2 mill. 340,000 Fs. W każdym domu znayduie się 3 bankierów, 4 krupierów i 4 usługaczów, co wynosi w 15 podobnych iaskieniach do 165 oszusztów, z których niektórzy, chociaż tylko z 500 Fs. grę zaczęli, wielkie porobili maiątki. Co się tycze graiących z niemi, do których należą ludzie wszelkiego stanu, niektórzy z nich zniknęli, niektorzy się powieszali lub pozabiiali, a wielu siedzi w więzieniach za długi, lub na inne kary są skazanemi, niektorzy opuścili kray, inni domy, a niemało zebrze kawałka chleba. Jeżeli chętka do gry i zakładów nie może bydź przytłumioną, tedy należy przynaymniey starać się uprzątnąć okazyią do zbrodni i utraty maiątku.

W Algierze i okolicach tego miasta grasować ma podług ostatnich listów morowe powietrze.

Z Nowegoiorku piszą, iż Józef Bonaparte przybrał teraz imie Karola, i pracuie nad poprawieniem i uzupełnieniem Orinthologii Wilsona. — Ziednoczone Stany północney Ameryki składaią się teraz po uznaniu prowincyi Mitschigan z 25 stanów.

Z Sztokolmu d. 18 Sierpnia.

NN. Królestwo powrócili tu z swey podróży d. 12 b. m. o godzinie 11 z rana, i zaraz rozwiązany został na czas niebytności Króla ustanowiony rząd. — W tym tygodniu udadzą się Krolestwo Ichmość do Drottingholm. a w przyszłym miesiącu odwiedzą Hr. Wetterstedt w Finspäng. — Królewic Następca tronu z Małżonką swoią wyiechać ma d. 17 z Chrystianii przez Drammen i Holstrand do Horten, dla obeyrzenia nowego tam zakładu morskiego.

DODATEK
DO No. 71.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 5 WRZEŚNIA 1824 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Wiednia d. 27 Sierpnia.

C. K. Kanclerz Domu, Dworu i Stanu, Xże Metternich, powrócił tu dziś po południu z Persenbeug, dokąd udał się do N. Cesarza z Jschl.

J. C. K. M. udzielił nayłaskawiey Xeciu Rudolfowi Kinskiemu godność C. K. Szambelana.

Z Rzymu d. 8 Sierpnia.

Mówią tu o odbydź się maiącym na początku przyszłego miesiąca Konsystorzu, na którym ma bydź kilkunastu Kardynałów mianowanych. Jako kandydatów na tę godność przeznaczaią Papiezkiego Nuncyusza Giustiniani w Madrycie i Serra Cassano w Minchen, Arcybiskupa Medyiolańskiego, Podskarbiego jeneralnego Cristaldi, Wielkorzadcę Rzymu Bernetti i dwóch obcych Prałatów, Francuzkiego i Portugalskiego. — Opat de la Mennais poiechał ztąd do Neapolu.

Nieutrudzonemu naszemu badaczowi starożytności, Adwokatowi Fea, po trzechletniey nieustanney pracy udało się odkryć źrodło wody San Gregorio (pod pałacem Villa Matei.) Jestto to samo, które starożytni nazywali wodą Merkurego przy Kapeńskiev bramie, i corocznie d. 15 Maia, w którym dniu (podług Liwiusza 1 i 21 rozdziału) w r. 494 przed narodzeniem Chrystusa zbudowana była Swiątynia Merkuremu, pamiątkę iego wynalezienia obchodzili. Obmyśli zapewne rząd sposoby do wyprowadzenia z głębi tego źrodła wody, którey miasto nasze cierpi niedostatek.

Z Stambułu d. 24 Lipca.

Od kilku dni rozchodziła się tu wieść, że Hydryiocka eskadra opanowała napowrót wyspę Jpsarę, kilka tysięcy zostawioney Tureckiey osady przemogła, i kilkanaście okrętów z flotty Kapitana Baszy zniszczyła lub zabrała. Listy z Smirny potwierdziły tę wieść. Ale gdy rząd nie odebrał naymnieyszey wiadomości o takowym wypadku, poczytuie zatem całą rzecz za baykę.

Sądziemy iednak, iż mimo przesadności, wieść ta była prawdziwą. Jakkolwiek liczne z Smirny doniesienia tak z sobą są sprzeczne, iż trudno z nich dovść prawdy, zdaią się przecież następne nayprodobnieyszemi bydź do wiary.

Kilkanaście Jpsaryiockich okrętów, które przez ucieczkę uszły klęski d. 3 Lipca, za przybyciem do Hydry dokładały wszelkiey usilności, dla uzyskania śpieszney pomocy, z którey obiecywały sobie pomyślne skutki, ponieważ przy ich odpłynieniu dwie naymocnieysze warownie trzymały się ieszcze. Jakoż Hydryioci wypłynęli z naywiększym pośpiechem w 30 zbroynych okrętów, wylądowali do Samos i zabrali ztamtąd Albańskie i inne woyska na okręty. D. 16 przybyli przed Jpsarę; ale los nieszczęśliwey tey wyspy był iuż dawno rozstrzygniony. Kapitan Basza nie zostawił tam iak 6 do 700 (a podług własnego iego podania nawet tylko 300 ludzi), kilka do uwiezienia zdobyczy przeznaczonych bark i parę działowych szalup. Skoro Hydryioci zburzyli ie i Turecką osadę wycięli, udali się zaraz na powrót. Turecka fregata napotkała w drodze ich eskadrę, z którą przyszło do walki, ale fregata przebiła się i bez uszkodzenia przybyła na przedporcie Miteleny. Tak naygodnieysze wiary doniesienia rzecz opowiadaią, nie ręcząc iednak za dokładność swoich opowiedzeń, gdyż gruntuią się ieszcze na wieściach.

Przy krotkości i oschłości Tureckich, a niedokładności lub niepewności obcych doniesień, trudno dowiedzieć się szczegołów zdarzenia, iakiem iest zburzenie Jpsary. Względem ostatniego aktu krwawey walki tak iednak są zgodne doniesienia, iż zasługuią na zupełną wiarę. Jle słaby był przy wylądowaniu dnia pierwszego odpor, tyle dzielny dni następnych. Zamknięci w warowni S. Mikołaia Jpsaryioci i Albańczykowie, bronili się aż do dnia 4go w wieczór z wielką wytrwałością i walecznością, aż nakoniec heroicznem z rozpaczy postanowieniem siebie i nieprzyiaciela zniszczyli. Gdy Turcy przy szturmie weszli w rożnych stronach na wały warowni, nastąpiło okropne na powietrze iey wysadzenie, które w kilka chwil tak zwycięzców, iako i zwyciężonych w gruzach pogrzebało. Warownia Poliocastro, ktora także aż do poźnego wieczora broniła się, takiż los spotkał. Strata Turków w dniu tym musiała bydź daleko większa, niżeli d. 3.

Uszli Jpsaryioci przypisuią swoie nieszczęście zdradzie Albańczyków. Jeżeli to obwinienie iest słusznem, tedy padać tylko może na tych, którym powierzona była obrona iednego lub drugiego punktu; bo 500 Albańczyków, którzy zginęli w Warowni S. Mikołaia, niewalczyli pewnie iako zdraycy, i w Jafta (Bulletin) który podług zwyczaiu dołączany iest do wystawionych tu na widok publiczny głów i znakow zwycięztwa, wyrażono: « że miecz zwycięzki nie oszczędzał ani Jpsaryiotów, ani będących w ich służbie Albańczyków.»

Turecka flotta stała po wzięciu Jpsary przed Mitelene na kotwicach. Kapitan Basza bawiący na tey wyspie, którą d. 21 Lipca miał opuścić, posłał do Samiotów mocne napomnienie, aby przez dobrowolne poddanie się zapobiegli nowemu krwi rozlewowi, i dozwolił im podług iednych 20, a podług drugich 30 dni czasu do namysłu. Lecz niestęty mało iest podobieństwa, żeby iego propozycyia przyiętą była. Turecka bandera powiewać iednak miała d. 9 i dni następnych na wyspie Samos, ale potem znowu zniknęła. — Przedsięwzięcie prze-

ciw Samos iest zresztą, podług znaiących położenie tey wyspy, daleko trudnieyszem niż przeciw Jpsarze; liczba zbroynych ludzi iest tam zrazy większa niż była na Jpsarze, i w ostatnich latach poczynione do obrony przygotowania każą się dzielnego odporu spodziewać. — Tymczasem z wszystkich stron nadciągaią nowe kupy Azyianów do woyska Kapitana Baszy. Hydryioci i Jpsaryioci dokładać wszelako będą wszelkiego starania do utrzymania Samos. Zony swoie i dzieci odesłali powiększey części do Morei. Okręty ich i palne statki krążą w wszystkich kierunkach po morzu. Część ich przed upadkiem ieszcze Jpsary posłali przeciw flocie Egipskiey, w nadziei zadania klęski licznem iey przewozowym okrętom.

Podług doniesień z Alexandryi zebrano tam na końcu Czerwca 12 do 16,000 regularnego woyska; lecz nie sądzą, aby przed końcem Lipca wsiadło na okręty.

Umysły wszelkich stronnictw tak są zaięte nowemi zdarzeniami i oczekiwaniem dalszych wypadków, iż między innemi okolicznościami ważne złożenie z godności Greckiego Patryiarchy nie wielkie na nich uczyniło wrażenie. Gdy to nastąpiło prawie razem z ogłoszeniem wzięcia Ipsary, sądzono zatem, iż pochodzi z politycznych względów; lecz nie ma wątpliwości, iż Patryiarcha Eugenio z podniecenia własnych duchownych złożony został. Następcą iego dotychczasowy Biskup Seresu, Chryssanto, mianowany i d. 30 z zwykłemi obrzędami instalowany został.

Na mieysce zmarłego niedawno Jahia Effendy mianował Sułtan Tłumaczem Porty Ischak Effendy, przeszłego do Mahometysmu żyda z Janiny, i od kilku lat nauczyciela w jeometryczney szkole, któremu przypisuią wielką naukę i dobry charakter. *(Dostrzegacz Austryacki.)*

Z Kopenhagi d. 12 Sierpnia.

Poseł Portugalski, P. Sarmento, w towarzystwie Portugalskiego Konsula jeneralnego, P. Vidal, miał wczoray zaszczyt złożyć N. Królowi naszemu trzy pierwsze połączone razem Portugalskie ordery, tak iak ie N. Król Portugalski nosi.

Obligacyie Królewskie, które spadły były na $88\frac{1}{2}$ za sto, podniosły się w tym tygodniu do $93\frac{1}{2}$. W miarę podnoszenia się skarbowych papierów, podnosi się także cena własności gruntowych. Niektórzy niechcąc kapitałów swoich wypożyczać na 4 od sta prowizyi, użyli ich na zakupienie obligacyy Norwegskich.

Z Hagi d. 14 Sierpnia.

Na początku przyszłego tygodnia zatrudni się rada stanu roztrząsaniem proiektów do ustaw, które podane będą Stanom jeneralnem zebrać się maiącem d. 18 Października r. b. w Bruxelli.

Z Texlu donoszą, iż korweta Polux, która przed kilku dniami z Helwetsluys na tamteysze przedporcie przybyła, popłynie z fregatą Maryia Reigersbergen około przylądka Koen do Batawii.

Z Bruxelli d. 19 Sierpnia.

Malarz David ukończył tu powtórny obraz wystawiaiący namaszczenie. Ma on 30 stóp szerokości, a 15 wysokości.

D. 18 b. m. w Stodtgem (w wscho-

dniey Flandryi) ustawioną została podstawa pod pomnik sławnego Hr. Egmont, który w wieku XVI. padł ofiarą tyranii Hiszpańskiey. Posąg nieszczęśliwego Egmont stać tylko będzie o kilka kroków od iego grobu.

Z Frankfortu d. 18 Sierpnia.

Poczty Paryzkie zamiast 4go iak dawniey przybywaią tu teraz 3go dnia, lecz dopiero o godzinie 3 lub 4tey po ukończoney giełdzie, i dla tego wielu bankierów upraszało tuteyszą Jeneralną Dyrekcyią poczty o przyśpieszenie o godzinę ich przybywania.

Mówią o utworzeniu teraz zmiankowego banku w mieście naszem, którego kapitał wynosić ma 15 mill. ZR.

Kr. Pruski Radca tayny Minister Stanu, Baron Stein na Altenstein, przybył na kapiele do Kissingen.

W kraiu Wirtembergskim zaprowadzane są także spieszne poczty.

N. Król Wirtembergski powrócił d. 12 b. m. w pożądanym stanie zdrowia z Marsellii do kraiów swoich; zaiechał do Altshausen, gdzie w kilka godzin ziechała Królowa Jeymość z Sztuttgardu. Nazaiutrz udali się oboie Królestwo Ichmość do zamku Friedrichshafen, gdzie czas niciaki zabawią.

Teatr Narodowy.

Jutro w Niedziele d. 5 Września, Towarzystwo Artystow Dramatycznych ze Lwowa przybyłe, będzie miło zaszczyt dać po raz ostatni przedstawienie Opery w 3ch aktach z francuzkiego, z muzyką J. Waigla: *Familia Szwaycarska.* Po czem okaże się *Obraz* iak godło pożegnania Szanownych i wspaniałych tego miasta Obywateli.

DONIESIENIA.

Senat Rządzący Wolnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. — Postanowiwszy zaiąć na wyrównanie Ulicy Zydowskiey w Mieście Krakowie Domek drewniany, pod Liczbą 388 przy Placu Gwardyi Narodowey stoiący, a własnością P. Bryniarskiego będący, polecił przez Wydział Spraw Wewnętrznych i Policyi w duchu Ustawy Seymowey w dniu 19 Grudnia 1821 roku zapadłey, a mianowicie Art: 5. Assessorowi Prawnemu przy Senacie będącemu, popieranie Imieniem Rządu przed Trybunałem I. Instancyi, wyiednania Taxy Sądowey Domku wspomnionego zaiąć się na użytek Publiczny maiącego, według form Kodexem Postępowania wskazanych. — Co również Senat Dziennikiem Rządowym i Gazetą Kraiową po trzykroć ogłosić poleca. — W Krakowie dnia 20 Sierpnia 18 4.

Za JW. Prezesa *Wasserrab.*
Mieroszewski, Sekr. Jen. Senatu.

Sąd Appellacyiny Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu. Z powodu zawakowaney przez śmierć Kaietana Tylkowskiego posady Komornika Sądowego Okręgowego Wolnego Miasta Krakowa, w Mieście Chrzanowie ustanowionego, ogłasza się Konkurs z terminem do d. 30 Września r. b. 1824 włącznie, z tem oznaymieniem: iż każdy z ubiegaiących się o tę posadę, przy podać się mianey do Sądu Appellacyinego prośbie, winien będzie załączyć świadectwa, udowodniaiące kwalifikacyą i zdatność iego do wakuiącego iak wyżey Urzędu, iako równie moralną Konduitę. — W Krakowie d. 24 Sierpnia 1824. r.

Nikorowicz.
Raubach, Sekr. S. App.

W dniu Siodmym Września r. b. 1824 o godzinie 10 przed południem w Krakowie w Rynku głownym przed Oberżą JPana Lipińskiego sprzedaną zostanie w drodze Ex kucyi przez Publiczną licytacyą Bryczka nie pokryta Nowa.

W Krakowie dnia 31 Sierpnia 1824 r. *Jacek Kawecki*, Kom. Sąd.